

ปัจจัยที่กำหนดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

นาย มานะ เลิศสกุลบรรลือ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-316-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DETERMINANTS OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN THAILAND

Mr. Mana Lertsikulbanlue

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-316-6

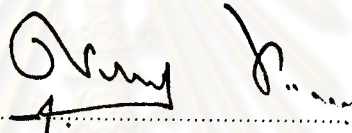
หัวข้อวิทยานิพนธ์ บัณฑิตที่กำหนดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

โดย นายมานะ เลิศสกุลบรรลือ

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์

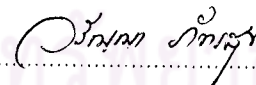
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วรัญญา ภัทรสุข

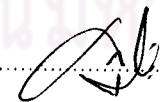
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

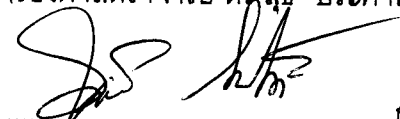

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รัตนา สายคณิต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วรัญญา ภัทรสุข)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุธี ประศาสน์เศรษฐ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

มานะ เลิศสกุลบรรลือ : ปัจจัยที่กำหนดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย (DETERMINANTS OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษา : รศ. วรัญญา ภัทรสุข; 128 หน้า. ISBN 974-636-316-6

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยพิจารณาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่กำหนดการลงทุนของแต่ละประเทศ และปัจจัยที่กำหนดการลงทุนของแต่ละประเทศเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งในการศึกษาได้แยกศึกษาเป็น 4 ประเทศผู้ลงทุนหลัก คือ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สหอง และ สิงคโปร์ โดยมีช่วงเวลาของการศึกษาทั้งสิ้น 22 ปี คือ ระหว่างปี 2516-2537 และในการศึกษาได้ใช้แบบจำลองทาง เศรษฐมิติ โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดเป็นตัวทดสอบความมีนัยสำคัญ ทิศทาง และขนาดของปัจจัยแต่ละชนิด

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่กำหนดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นในประเทศไทยได้แก่ ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศต่อหัว ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ระดับของการเปิดประเทศ ราคาโดยเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับ ประเทศญี่ปุ่น เหตุการณ์เกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นของค่าเงินเยน ในกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า ปัจจัยที่กำหนดการลงทุนโดยตรงจากสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยได้แก่ ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศต่อหัว และค่าจ้างแรงงาน ในกรณีของประเทศฮ่องกงพบว่า ปัจจัยที่กำหนดการลงทุนโดยตรงจากฮ่องกงในประเทศไทยได้แก่ ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศต่อหัว ค่าจ้างแรงงาน และสาธารณูปโภค ส่วนในกรณีของประเทศสิงคโปร์พบว่า ปัจจัยที่กำหนดการลงทุนจากสิงคโปร์ในประเทศไทยได้แก่ ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศต่อหัว ค่าจ้างแรงงาน และสาธารณูปโภค เมื่อพิจารณาผลของแต่ละ ประเทศพบว่า ปัจจัยที่กำหนดการลงทุนโดยตรงจากฮ่องกงและสิงคโปร์ มีลักษณะที่เหมือนกันและต่างจากของญี่ปุ่นและ สหรัฐอเมริกา ส่วนปัจจัยที่กำหนดการลงทุนจากญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาซึ่งน่าจะมิลักษณะคล้ายกันกลับพบว่า มีลักษณะที่ แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา ๒๕๓๙

ลายมือชื่อนิติ อ.มานะ เลิศสกุลบรรลือ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (มานะ ภัทรสุข)
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

C860184 : MAJOR ECONOMICS

KEY WORD: DETERMINANTS / FOREIGN DIRECT INVESTMENT / THAILAND

MANA LERTSKULBANLUE : DETERMINANTS OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. WARANYA PATARASUK, 128 pp. ISBN 974-636-316-6

The objective of this thesis is to study the determinants of foreign direct investment in Thailand by considering what factors are the determinants of foreign direct investment in Thailand and such determinants of foreign direct investment are similar or different in each country. In this study 4 countries which are the main investors in Thailand are selected. They are Japan, the United States of America, Hong Kong and Singapore. The period covered in the study are 22 years, from 1973-1994. Econometric model of ordinary least square method is used to test the significance, direction and magnitude of each determinant.

It was found that the determinants of Japanese direct investment in Thailand are per capita gross domestic products, economic growth rate, degree of openness, relative price between Thailand and Japan and incidents about appreciation of Yen. In the case of the United States of America's investment in Thailand the main determinants are per capita gross domestic products and wages. The determinants of foreign direct investment from Hong Kong in Thailand are per capita gross domestic products, wages, and infrastructure. The same is true for Singapore, that is, the determinants are per capita gross domestic products, wages, and infrastructure. The results show that the determinants of foreign direct investment in Thailand from Hong Kong and Singapore are similar to each other but different from Japan and the United States of America while the determinants of direct investment from Japan and the United States, which expected to be similar, are different.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....*Economics*

สาขาวิชา.....*Economics*

ปีการศึกษา.....*1996*

ลายมือชื่อนิติกร.....*MANA LERTSKULBANLUE*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Waranya Patarasuk*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือของรองศาสตราจารย์ วรปัญญา ภัทรสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมาด้วยดีตลอด รวมทั้งขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ รัตนา สายคณิต ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.สุธี ประศาสน์เศรษฐ และ อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์ กรรมการที่กรุณาให้ข้อคิดและคำแนะนำเพิ่มเติม เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดาที่ล่วงลับไปแล้ว มารดาและน้อง ๆ ที่ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา ตลอดจนพี่ชาย ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงิน และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทเศรษฐศาสตร์ รหัส C8 โดยเฉพาะ นางสาว กุลธิดา เดชโยธิน นายวงศ์กร ตั้งคำ นางสาวกันยา ประวิทย์ธนา และ นางสาวชลดา ไฉยเวทย์ศิริกุล นายสราพล จันทร์พงษ์ ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์

ท้ายนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความบกพร่องใด ๆ ก็ตาม ผู้เขียนขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียวและขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ปัญหาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.4 วิธีการศึกษา.....	7
1.5 ประโยชน์ของการศึกษา.....	10
1.6 โครงสร้างของวิทยานิพนธ์.....	10
2. ทฤษฎีและวรรณกรรมปริทัศน์.....	11
2.1 ทฤษฎีและแนวคิดด้านการลงทุนระหว่างประเทศ.....	11
2.2 วรรณกรรมปริทัศน์.....	19
3. ลักษณะของการลงทุนจากต่างประเทศในประเทศไทย :	
กรณีของ 4 ประเทศผู้ลงทุนหลัก.....	41
3.1 การลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทย.....	41
3.1.1 ปริมาณการลงทุน.....	41
3.1.2 สาขาการลงทุน.....	48
3.2 การลงทุนของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย.....	51
3.2.1 ปริมาณการลงทุน.....	51
3.2.2 สาขาการลงทุน.....	57
3.3 การลงทุนของฮ่องกงในประเทศไทย.....	59
3.3.1 ปริมาณการลงทุน.....	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3.2 สาขาการลงทุน.....	65
3.4 การลงทุนของสิงคโปร์ในประเทศไทย.....	68
3.4.1 ปริมาณการลงทุน.....	68
3.4.2 สาขาการลงทุน.....	77
4. รูปแบบการวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์.....	79
4.1 รูปแบบการวิเคราะห์.....	79
4.1.1 รายละเอียดเกี่ยวกับตัวแปร.....	80
4.1.2 ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ.....	82
4.2 ผลการวิเคราะห์.....	84
4.2.1 ปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่น.....	84
4.2.2 ปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงจากสหรัฐอเมริกา.....	94
4.2.3 ปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงจากฮ่องกง.....	98
4.2.4 ปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงจากสิงคโปร์.....	103
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	112
5.1 สรุป.....	112
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	113
5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	113
5.2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อ.....	114
รายการอ้างอิง.....	115
ภาคผนวก.....	117
ประวัติผู้เขียน.....	128

สารบัญญัตินาม

ตารางที่		หน้า
1.1	การไหลเข้าสุทธิของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในประเทศไทย จำแนกตามประเทศผู้ลงทุนหลัก.....	3
1.2	การไหลเข้าสุทธิของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ จำแนกตามประเภทธุรกิจ.....	5
3.1	เงินลงทุนไหลเข้า เงินลงทุนไหลออก และเงินลงทุนไหลเข้าสุทธิ จากประเทศญี่ปุ่น.....	42
3.2	เงินลงทุนไหลเข้าจากญี่ปุ่นแยกตามประเภทธุรกิจ.....	44
3.3	โครงการการลงทุนจากญี่ปุ่นที่เสนอขอ ได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุนและเปิดดำเนินการระหว่างปี 2533-2538.....	46
3.4	โครงการการลงทุนจากญี่ปุ่นที่เสนอขออนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามขนาดการลงทุน.....	47
3.5	โครงการการลงทุนจากญี่ปุ่นที่เสนอขอ ได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามลักษณะการลงทุน.....	49
3.6	โครงการการลงทุนจากญี่ปุ่นที่เสนอขออนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม.....	50
3.7	เงินลงทุนไหลเข้า เงินลงทุนไหลออก และเงินลงทุนไหลเข้าสุทธิจาก ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	52
3.8	เงินลงทุนไหลเข้าจากสหรัฐอเมริกาแยกตามประเภทธุรกิจ.....	54
3.9	โครงการการลงทุนจากสหรัฐอเมริกาที่เสนอขอ ได้รับอนุมัติจากสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและเปิดดำเนินการระหว่างปี 2533-2538.....	55
3.10	โครงการการลงทุนจากสหรัฐอเมริกาที่เสนอขออนุมัติจากสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามขนาดการลงทุน.....	56
3.11	โครงการการลงทุนจากสหรัฐอเมริกาที่เสนอขอ ได้รับอนุมัติจาก สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามลักษณะการลงทุน.....	58
3.12	โครงการการลงทุนจากสหรัฐอเมริกาที่เสนอขออนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม.....	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
3.13 เงินลงทุนไหลเข้า เงินลงทุนไหลออก และเงินลงทุนไหลเข้าสุทธิจาก ประเทศฮ่องกง.....	61
3.14 เงินลงทุนไหลเข้าจากฮ่องกงแยกตามประเภทธุรกิจ.....	63
3.15 โครงการการลงทุนจากฮ่องกงที่เสนอขอ ได้รับอนุมัติจากสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและเปิดดำเนินการระหว่างปี 2533-2538.....	64
3.16 โครงการการลงทุนจากฮ่องกงที่เสนอขออนุมัติจากสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามขนาดการลงทุน.....	66
3.17 โครงการการลงทุนจากฮ่องกงที่เสนอขอ ได้รับอนุมัติจากสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามลักษณะการลงทุน.....	67
3.18 โครงการการลงทุนจากฮ่องกงที่เสนอขออนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม.....	69
3.19 เงินลงทุนไหลเข้า เงินลงทุนไหลออก และเงินลงทุนไหลเข้าสุทธิจาก ประเทศสิงคโปร์.....	70
3.20 เงินลงทุนไหลเข้าจากสิงคโปร์แยกตามประเภทธุรกิจ.....	72
3.21 โครงการการลงทุนจากสิงคโปร์ที่เสนอขอ ได้รับอนุมัติจากสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและเปิดดำเนินการระหว่างปี 2533-2538.....	74
3.22 โครงการการลงทุนจากสิงคโปร์ที่เสนอขออนุมัติจากสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามขนาดการลงทุน.....	75
3.23 โครงการการลงทุนจากสิงคโปร์ที่เสนอขอ ได้รับอนุมัติจากสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามลักษณะการลงทุน.....	76
3.24 โครงการการลงทุนจากสิงคโปร์ที่เสนอขออนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม.....	78
4.1 ข้อมูลสำหรับแบบจำลองการลงทุนของญี่ปุ่น.....	85
4.2 ข้อมูลสำหรับแบบจำลองการลงทุนของสหรัฐอเมริกา.....	86
4.3 ข้อมูลสำหรับแบบจำลองการลงทุนของฮ่องกง.....	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.4	ข้อมูลสำหรับแบบจำลองการลงทุนของสิงคโปร์.....	88
4.5	ผลการประมาณการสมการปัจจัยกำหนดการโดยตรงจากญี่ปุ่น.....	89
4.6	เงินลงทุนไหลเข้าสุทธิจากญี่ปุ่นแยกตามประเภทธุรกิจ.....	91
4.7	ผลการประมาณการสมการปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงจากสหรัฐอเมริกา.....	95
4.8	เงินลงทุนไหลเข้าสุทธิจากสหรัฐอเมริกาแยกตามประเภทธุรกิจ.....	97
4.9	ผลการประมาณการสมการปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงจากฮ่องกง.....	99
4.10	เงินลงทุนไหลเข้าจากฮ่องกงแยกตามประเภทธุรกิจ.....	101
4.11	ผลการประมาณการสมการปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงจากสิงคโปร์.....	104
4.12	เงินลงทุนไหลเข้าจากสิงคโปร์แยกตามประเภทธุรกิจ.....	106
4.13	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทย.....	108
ผ.1	ข้อมูลเบื้องต้นที่ใช้ในการคำนวณหาค่าตัวแปรของไทย.....	118
ผ.2	ข้อมูลดัชนีผลิตภัณฑ์ประชาชาติในประเทศของประเทศผู้ลงทุน.....	119

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย